

KANSALAISSYHTEISKUNTAPOLITIIKAN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS 3/2023

Aika: Keskiyö 27.9.2023 klo 9-12

Paikka: Ympäristöministeriö (Aleksanterinkatu 7, kokoushuone Lohi K144) ja Teams

Osallistajat:

(x) toimitusjohtaja Taina Susiluoto, Suomen Olympiakomitea (pj.)
(x) toiminnanjohtaja Virpi Dufva, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry (varapj.)

(x) kehittämisneuvos, Kaisa Tiusanen, Esikunta, oikeusministeriö
(x) yksikön päällikkö Niklas Wilhelmsson, Demokratia- ja julkisoikeusosasto, oikeusministeriö)

(-) ylitarkastaja Kari Niemi-Nikkola, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö
(-) suunnittelija Anssi Pirttijärvi, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto, opetus- ja kulttuuriministeriö)

(-) kehittämisjohtaja Harri Martikainen, Hallinto- ja kehittämisosasto, sisäministeriö
(-) erityisasiantuntija Leena Seitovirta, Hallinto- ja kehittämisosasto, sisäministeriö)

(-) sosiaalineuvos Markus Seppelin, Yhteisöt ja toimintakyky –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö
(x) erityisasiantuntija Elina Varjonen, Yhteisöt ja toimintakyky –osasto, sosiaali- ja terveysministeriö)

(x) työmarkkinaneuvos Tuija Oivo, Työllisyys- ja toimivat markkinat osasto, työ- ja elinkeinoministeriö
(-) ohjausneuvos Jussi Toppila, Ohjausyksikkö, työ- ja elinkeinoministeriö)

(x) yksikön päällikkö Eevamari Laaksonen, Kehityspoliittinen osasto, ulkoministeriö
(-) yksikön päällikön sijainen Mika Mickelsson, Viestintäosasto, ulkoministeriö)

(-) neuvotteleva virkamies Markku Mölläri, Kunta- ja aluehallinto-osasto, valtiovarainministeriö
(-) finanssineuvos, yksikön päällikkö Katju Holkeri, Valtionhallinnon kehittämisosasto, valtiovarainministeriö)

(-) lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi, Johdon tuki, ympäristöministeriö
(x) erityisasiantuntija Heta-Elena Heiskanen, Ympäristönsuojeluosasto, ympäristöministeriö)

(-) erityisasiantuntija Mari Ahonen-Walker, Sivistys- ja hyvinvointiyksikkö, Suomen Kuntaliitto

(x) (erityisasiantuntija Sami Niemi, Sivistys- ja hyvinvointiyksikkö, Suomen Kuntaliitto)

(-) johtaja Petri Keskitalo, Suomen Olympiakomitea ry
(x) (pääsihteeri Henrika Backlund, Finlands Svenska Idrott r.f)

(x) toiminnanjohtaja Anna Munsterhjelm, Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssi ry
(x) (toiminnanjohtaja Ulla Siimes, Lastensuojelun Keskusliitto ry)

(x) järjestöpäällikkö Riitta Kittilä, SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry
(x) (sosiaalipoliittinen asiantuntija Veera Florica Rajala, Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f)

(x) pääsihteeri Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
(x) (puheenjohtaja Marita Salo, Opintokeskukset ry)

(x) toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
(-) (toiminnanjohtaja Christell Åström, Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry)

(-) hallituksen jäsen Ikechukwu Ude-Chime, RASMUS - Rasismin ja muukalaispelon vastainen yhdistys ry
(x) (pääsihteeri Tomi Timperi, Miesjärjestöjen keskusliitto ry)

(x) toiminnanjohtaja Annu Lehtinen, Suomen Pakolaisapu ry
(x) (koordinaattori Petri Öhman, Suomen Venäjänkielisten Keskusjärjestö ry)

(-) ohjelmajohtaja Tom Tarvainen, Yhteiskunnallisten yritysten liitto Arvo ry
(x) (kehittämispäällikkö Hannamari Heinonen, Suomen Yrittäjät ry)

(-) yliopiston lehtori Petri Ruuskanen, Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
(x) (toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta)

(x) toiminnanjohtaja Anne Porthén, Kansalaisareena ry
(-) (Vehmersalmen pitäjäraadin puheenjohtaja Mauno Kumpulainen, Pitäjäraadit Kuopion maaseutualueilla)

Sihteeristö: (-) erityisasiantuntija Maria Wakeham-Hartonen, oikeusministeriö
(x) korkeakouluharjoittelija Laura Salmi, oikeusministeriö
(x) erityisasiantuntija Liisa Männistö, oikeusministeriö

Kutsutut asiantuntijat: (x) neuvotteleva virkamies Kari Kemppainen, valtiovarainministeriö
(x) pääsihteeri Kristiina Kumpula, Suomen Punainen Risti

- (x) hankepääällikkö Päivi Kurikka, oikeusministeriö
- (x) lainsäädäntöneuvos Markus Tervonen, oikeusministeriö
- (x) hallitusneuvos Jaakko Weuro, valtiovarainministeriö

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja Taina Susiluoto avasi kokouksen kello 9.01. Todettiin läsnäolijat.

2. Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista muutoksitta.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 3.1)

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja muutoksitta.

4. Muutosten toteaminen neuvottelukunnan kokoonpanoon ja työvaliokunnan kokoonpanon vahvistaminen vuosille (liitteet 4.1, 4.2)

Todettiin neuvottelukunnan kokoonpanossa vahvistetut muutokset:

- Puheenjohtajaksi **Kristiina Kumpulan** (Suomen Punainen Risti) tilalle **Taina Susiluoto** (Suomen Olympiakomitea ry)
- Jäseneksi **Harri Höltän** tilalle **Tapani Veistola** (Suomen luonnonsuojeluliitto ry)
- Jäseneksi **Niklas Wilhelmssonin** tilalle **Kaisa Tiusanen** ja varajäseneksi **Kaisa Tiusasen** tilalle **Niklas Wilhelmsson** (oikeusministeriö).

Työvaliokunnan kokoonpano tarkistetaan vuosittain ja KANEn jäsenistöä on pyydetty ilmoittamaan ehdokkaansa työvaliokuntaan. Neuvottelukunta päättää työvaliokunnan kokoonpanosta. Vahvistettiin työvaliokunnan kokoonpanossa seuraavat muutokset:

- Puheenjohtajaksi **Kristiina Kumpulan** (Suomen Punainen Risti) tilalle **Taina Susiluoto** (Suomen Olympiakomitea ry)
- Jäseneksi **Ilmari Nalbantoglun** (Suomen Olympiakomitea ry) tilalle **Henrika Backlund** (Finlands Svenska Idrott r.f)

5. Ajankohtaiset tilannekatsaukset

[EU:n direktiiviehdotus yhdistysten rajat ylittävästä toiminnasta](#)

Lainsäädäntöneuvos **Markus Tervonen** oikeusministeriöstä esitteli komission 5.9.2023 antamaa ehdotusta, sen kansallista käsittelyä ja kuulemista. Kuultiin esitys ja otettiin se tiedoksi.

Tervosen mukaan ehdotuksella ja direktiivillä tulee olemaan laajoja vaikutuksia myös järjestökenttään. Järjestösektorilta on ollut haasteita löytää asiaan kommentoijia ja näkemyksien antajia, joten KANE on tärkeä foorumi asian käsittelylle.

Direktiiviehdotuksen taustalla ovat komission ja parlamentin havainnot siitä, että aattellisten yhdistysten toiminnalle rajat ylittäen on olemassa haasteita sekä rajoituksia. Perusongelma liittyy siihen, että jäsenvaltiot tunnistavat vaihtelevasti yhdistysten oikeudellisen aseman ja täten oikeudelliset muodot vaihtelevat. Euroopan komission tavoitteena on turvata eurooppalaisen yhdistystoiminnan sisämarkkinat. Euroopan parlamentti on korostanut kansalaisyhteiskunnan tilaa sekä erityisesti yhdistymisvapauden perusedellytysten toteuttamista.

Tervonen kävi läpi direktiiviehdotuksen pääkohdat. Direktiivillä tulnaisiin velvoittamaan jäsenvaltioita lisäämään omaan lainsäädäntöönsä sääntelyä eurooppalaisesta yhdistyksestä. Poliittiset puolueet sekä uskonnolliset yhdyskunnat jätettäisiin sääntelyn ulkopuolelle. Direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon on olemassa erilaisia vaihtoehtoja. Suomessa yhdistyslaki sisältää samantyyppistä sääntelyä, joten yhdistyslakiin voitaisiin lisätä erityisiä säännöksiä eurooppalaisesta yhdistyksestä. Toinen vaihtoehto on säätää kansallisesti eurooppalaisesta yhdistyksestä. Ehdotuksen mukaan direktiivillä on tarkoitus säätää eurooppalaisten yhdistysten tasapuolisesta ja yhdenvertaisesta kohtelusta, kun toiminta tapahtuu rajojen yli eri jäsenvaltioissa. Eurooppalaisia yhdistyksiä tulisi kohdella samalla tavalla kuin kansallisen lainsäädännön puitteissa tapahtuvaa yhdistystoimintaa. Jatkovalmistelussa tulee selvittää, mitä yhdenvertainen kohtelu käytännössä tarkoittaisi ja missä laajuudessa siihen velvoitettaisiin. On tarpeen tarkastella, edellyttäisikö direktiivi eurooppalaisten rajat ylittävien yhdistysten asettamista samalle viivalle kansallisten yhdistysten kanssa esim. verotuksen tai valtionavustusten osalta. Tervonen totesi, että KANEn on syytä olla mukana keskustelussa ja kommentoimassa asiaa jatkossakin.

Keskustelussa nousi esiin muun muassa kysymys siitä, millä menettelyllä Suomessa toimiva yhdistys voisi saada eurooppalaisen yhdistyksen statuksen. Tervosen mukaandirektiiviehdotuksessa on säännökset siitä, että eurooppalaisen yhdistyksen voi perustaa muuntamalla kansallisen yhdistyksen eurooppalaiseksi. Todennäköisesti muutoshakemus toimitettaisiin yhdistysrekisteriin. Direktiivissä säänneltäisiin myös yhdistyksen sääntömuutosten tekemisestä.

Pohdittiin myös, toisiko direktiivi mukanaan riskin ns. shoppailuun, ts. kannustaisiko direktiivi perustamaan eurooppalaisia katto-organisaatioita sellaisiin jäsenvaltioihin, joissa esimerkiksi verotus tai työläinsäädäntö on yhdistyksen toiminnan kannalta muita jäsenvaltioita edullisempaa. Tervosen mukaan aiheesta on käyty vastaavaa keskustelua yhtiöpuolella, mutta selkeää näyttöä kuvatulnaisesta ”shoppailusta” ei ole saatu, joten laajamittaista riskiä ei ole havaittavissa. Myöskään suurta yhdistysten muuttoaaltoa jäsenvaltiosta toiseen ei ole näköpiirissä.

Direktiiviehdotusta tarkasteltiin myös kielellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Mikäli Suomen järjestökentälle tulisi paljon muunkielisiä järjestöjä, syntyisikö tällöin kilpailua esimerkiksi rahoituksesta. Tervosen mukaan laajimmalla tulkinnalla yhdenvertainen kohtelu tarkoittaisi sitä, että kielellisten oikeuksien näkökulmasta palvelua tulisi tarjota kaikilla [virallisilla] kielillä. Direktiiviehdotuksessa kansalliskieli ja englanti ovat kuitenkin ensisijaisia huomioitavia.

Keskustelussa nostettiin esiin myös STEA-rahoitus, jonka osalta muutos voi olla ongelmallinen. On mahdollista, että muutoksen jatko vaikutuksia ei osata täysin hahmottaa. Kielen aseman kannalta on myös tarkasteltava esimerkiksi sitä, tapahtuuko toiminta ja

kommunikointi kansallisilla kielillä vai ei. Tervonen totesi, että yhtiöpuolella on kokemusta eurooppalaisista yhtiömuodoista. Niiden käyttö on jäänyt kuitenkin kohtuullisen vähäiseksi.

Keskusteltiin myös siitä, onko valmistelussa huomioitu EU:n rahoitusinstrumentit. Tervonen kommentoi, että direktiiviehdotuksen mukaan eurooppalaisen yhdistyksen perustaminen edellyttäisi aitoa rajatylittävää toimintaa. Esimerkiksi perustajajäseniä olisi oltava vähintään kolme, eikä riittäisi että ne olisivat vain yhdessä jäsenvaltiossa. Vaatimus rajatylittävästä toiminnasta koskisi vain perustamishetkeä, mutta on kuitenkin olemassa tiettyjä valvontakeinoja joilla voidaan puuttua mahdollisiin porsaanreikiin.

Tiedusteltiin, mahdollistaisiko uudistus yhdistysfuusioita eri maissa toimivien yhdistysten kesken tai yleiseurooppalaisen yhdistyksen perustamisen. Tervosen mukaan direktiivissä olisi säännökset siitä, että eurooppalainen yhdistys voidaan muuttaa kansalliseksi. Direktiiviehdotuksella pyritään Tervosen mukaan irtauttamaan eurooppalaisten yhdistysten toimintaa jäsenvaltioista, mutta toiminnan on kuitenkin lähtökohtaisesti sijoitettava johonkin jäsenvaltioon. Tavoitteena on tarjota uusi vaihtoehto kansallisen yhdistyksen rinnalle ja tämän myötä lisää valintamahdollisuuksia.

Todettiin, että direktiivi tukisi yhdistysten vapaata liikkumista, mitä voidaan pitää positiivisena asiana. Ehdotusta tulee tarkastella kokonaiskuvan kannalta ja ottaa huomioon yhdistysten tilanne eri jäsenmaissa (esim. avustukset).

[Peruspankkipalveluita ja luottolaitoksia koskevan sääntelyn muutostarpeiden arviointi sekä EU:n yhtenäisvaluuttapaketti](#)

Hallitusneuvos **Jaakko Weuro** ja neuvotteleva virkamies **Kari Kemppainen** valtiovarainministeriöstä esittelivät peruspankkipalveluita ja luottolaitoksia koskevan sääntelyn muutostarpeiden arviointia sekä EU:n yhtenäisvaluuttapakettia. Kuultiin esitys ja käytiin keskustelua KANEn näkökulmista valmisteluun.

Valtiovarainministeriössä on käynnistynyt hanke, jossa selvitetään saavatko kansalaiset, yritykset ja järjestöt riittävän hyvin peruspankkipalveluita. Samalla on tarkoitus arvioida, ovatko palvelut hinnoitukseltaan kohtuullisia asiakkaan näkökulmasta. Weuron ja Kemppaisen mukaan VM on saanut jo paljon arvokasta palautetta yhdistyksiltä. Pankkipalveluihin kohdistuva työ on osa hanketta, jossa arvioidaan tarpeita muuttava luottolaitoslainsäädäntöä. Arvioinnin teemoja ovat:

- peruspankkipalvelut sekä käteisen saatavuus ja käytettävyys
- asiakkaansuoja pankkipalveluissa
- luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva kansallinen sääntely
- luottolaitosten yhteisömuotoja ja ryhmittymien toimintaa ohjaava sääntely

Asiasta ei olla valmistelemassa hallituksen esitystä, vaan tekeillä on arviomuistio, jossa hahmotellaan ratkaisuvaihtoehtoja. Tavoitteena on, että arviomuistio valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä, jonka jälkeen se lähetetään lausuntokierrokselle. Lausuntopalautteen jälkeen jatkovalmistelusta on tarkoitus linjata poliittisesti. Hankkeen tiedot [VM:n verkkosivuilla](#).

Hankkeessa on selvitetty laajasti sidosryhmien näkemyksiä mm. lausuntopalvelu.fi:n ja otakantaa.fi:n avulla. Aiheeseen liittyen on tehty myös muita selvityksiä:

- Finanssivalvonnan tuorein peruspankkipalveluselvitys (6.7.2023): [Pankkien on tärkeää huolehtia henkilökohtaisen asiakaspalvelun saatavuudesta ja kohtuuhintaisista peruspankkipalveluista - 2023 - www.finanssivalvonta.fi](#)
- Finanssivalvonnan teema-arvio 11.9.2023: [Teema-arvio Suomeen muuttavien ulkomaalaisten pankkipalveluiden saatavuudesta - 2023 - www.finanssivalvonta.fi](#)
- Taloushallintoliiton uutinen 19.9.2023: [Kysely: Pankkipalvelujen saatavuus vaikeutunut entisestään](#)

Weuro ja Kemppainen toivoivat asian jatkovalmistelua varten KANE:ltä dataa ja ruohonjuuritason kokemuksia yhdistysten pankkipalveluiden saatavuudesta, sillä mikään muu taho ei tällä hetkellä seuraa yhdistysten tilannetta etenkin paikallistasolla.

Keskustelussa nostettiin esille muun muassa FINE (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta), jonka kanssa esim. Valli ry on tehnyt pankkipalveluita koskevia selvityksiä ikäihmisten näkökulmasta. Todettiin, että VM on hankkeessaan tunnistanut juuri niitä monia ongelmia, joita kansalaisjärjestöjen kentällä on nähtävissä. Pankkipalveluiden käyttäminen on yhdistyksille kallista, mikä puolestaan johtaa siihen, että päädytään helposti käyttämään käteistä. Tilinpitokin hoidetaan yleensä itse. Yhtenä isona ongelmana kaikenkokoisten yhdistysten näkökulmasta on se, että pankkipalvelut eivät tunnista kahden nimenkirjoittajan prosessia. Pankkipalvelut eivät myöskään tunnista sellaisia toimijoita kuten luokkatoimikuntia, joille joudutaan avaamaan yksityishenkilöille tai rahoja säilötään kyseenalaisilla tavoilla milloin missäkin, jolloin riskien mahdollisuus kasvaa. Kokonaisuudessaan todettiin, että saatavilla tulisi olla sähköisiä palveluita, joita yhdistykset voisivat ottaa käyttöön.

Todettiin, että yhdistysten kohtaamia ongelmia on helppo hahmottaa myös maahanmuuttajien pankkipalveluissa esiintyvien haasteiden kautta. Mikäli pääsy pankkipalveluihin estyy, vaarantuu myös oikeus osallisuuteen. Nostettiin esille, että maahanmuuttajien pankkipalveluiden kannalta erityistä hankaluutta aiheuttaa pankki- ja maahanmuuttoaikojen sekä kotikuntalain kytkeytyminen toisiinsa. Vahva sähköinen tunnistautumisen on kytköksissä väestötietojärjestelmään ja kotikunnan saamiseen. Tämä on kokonaisuudessaan erittäin hidas prosessi, sillä kotikunnan saa vasta kun on oleskellut Suomessa 6 kk. Kyseessä on laaja kokonaisuus, joka ei ratkea pelkästään pankkisääntelyä muuttamalla.

Kommenteissa nousivat esille myös saavutettavuus- ja käytettävyysselvitykset. Monet ihmiset, kuten näkövammaiset, joutuvat hyödyntämään toisen ihmisen apua pankkipalveluissa ja tämä aiheuttaa merkittävää eriarvoisuutta. Ehdotettiin demoversion käyttöönottoa, jossa voisi harjoitella pankkipalveluiden käyttämistä apuvälineiden kanssa.

Päätettiin, että KANE tekee tai teettää selvityksen, jossa kootaan (erityisesti paikallistasolla) yhdistyksiltä esimerkkejä käytännön ongelmista pankkipalveluissa. Mikäli selvitys valmistuisi vuoden loppuun mennessä, sitä voitaisiin hyödyntää arviomuiston laadinnan tukena. Selvitetään, voisiko kyseistä asiaa selvittää (lisäksi) jonkin säännöllisen barometrin yhteydessä, esim. Sostin järjestöbarometri.

KANE:ltä toivotun selvityksen lisäksi VM:lle voi toimittaa jäsenjärjestöiltä kertynyttä materiaalia sekä palautteita pankkipalveluiden saatavuudesta ja käytettävyydestä suoraan sähköpostitse (kari.kemppainen@gov.fi).

Yhteisötalouden edistäminen EU:ssa ja Suomessa

Työmarkkinaneuvos **Tuija Oivo** työ- ja elinkeinoministeriöstä esitteli komission suositusta yhteisötalouden edistämiseksi EU:ssa. Kuultiin esitys ja käytiin keskustelua KANEn näkökulmista valmisteluun.

Komissio antoi suosituksensa 13.6.2023 ja asiaa käsitellään parhaillaan jäsenmaiden kesken. Ehdotus on tarkoitus saada hyväksytyä ministerineuvostossa 9.10.2023. Suurimmat tavoitteet ehdotuksen tiimoilta liittyvät heikossa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten työmarkkinoille pääsyyn sekä sosiaaliseen osallisuuteen.

Yhteisötaloudessa on kyse viranomaisista riippumattomista yksityisistä toimijoista, joiden tarkoituksena on tehdä hyvää yhteiskunnalle ja ympäristölle. Nämä yksityiset toimijat sijoittavat suuren osan voitoistaan yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimijoiden oikeudellista muotoa ei ole tarkoitus rajoittaa, vaan ne voivat olla esimerkiksi osuuskuntia, yhdistyksiä tai säätiöitä. Mikäli ehdotus hyväksytään, jäsenmailla on pari vuotta aikaa arvioida omia strategioitaan sekä toimintasuunnitelmaansa suosituksen toimeenpanemiseksi. Oivo tiedusteli, miten KANE haluaisi osallistua käynnistyvään strategiatyöhön. Sovittiin, että KANEn jäsenistö voi lähettää ideoita suoraan Tuija Oivolle (cc puheenjohtajalle ja sihteeristölle).

6. **KANEn vaikuttamissuunnittelu: KANEn tavoitteiden edistäminen uudella hallituskaudella**

Kuultiin KANEn puheenjohtajan ja sihteeristön taustoittavat esitykset ja keskusteltiin KANEn vaikuttamistavoitteista sekä toimenpiteistä uudella hallituskaudella. Lisäksi kuultiin KANEn väistyvän puheenjohtajan Kristiina Kumpulan kommenttipuheenvuoro. Keskustelussa hyödynnettiin jäsenistölle ennen kokousta lähetetyn Howspace-ennakkotehtävän vastauksia.

Puheenjohtaja totesi, että 12.9. järjestetyssä KANEn juhlaseminaarissa nostettiin tärkeinä teemoina esiin osallisuus, demokratian puolustaminen sekä nuorten osallistuminen. On havaittu, että leikkausten johdosta varainhankinnan tukemiselle on suuri tarve. On aiheellista pohtia sitä, mikä on neuvottelukunnan tapa kommunikoida hallituksen ja koko eduskunnan kanssa. Syyskuun lopulla KANEn puheenjohtajisto laati hallitukselle budjettikannanoton, jossa tuotiin esille pettymys valtionavustusten tasoa koskevan parlamentaarisen sovun purkautumisesta. KANElla on tavoitteena tehdä vaikuttamiskierros ministeriöissä. Ensin on kuitenkin keskusteltava mitä asioita viedään eteenpäin.

Niklas Wilhemsson totesi, että KANEn visiota ja strategiaa on peilattava uuteen hallitusohjelmaan. Merkittäviä KANElla tärkeitä hallitusohjelmakirjauksia ja -hankkeita ovat muun muassa demokratiaohjelma, kansalaisyhteiskuntastrategia, julkisuuslain ajantasaistamishanke, perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma, tietosuojalainsäädäntö sekä rasismitiedonanto. Wilhemsson totesi, että järjestöjen valtionavustuksiin on tiedossa merkittäviä leikkauksia ja Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta (YRT) on tekemässä asiasta kannanottoa.

Kristiina Kumpula korosti kommenttipuheenvuorossaan, että uudella hallituskaudella KANEn kannattaa kiinnittää huomiota strategisuuteen. Aktiivinen vahva kansalaisyhteiskunta ja osallisuus on pidettävä koko ajan mielessä taustalla. On myös muistettava koordinaation merkitys. Isot kattojärjestöt antavat paljon kannanottoja eri sektoreilla, mutta KANEn roolina

on katsoa asioita hieman ylempää, mutta varmistaen, että eri ryhmien (esim. nuoret, vammaiset) ääni tulee kuuluviin. Konkretian on säilyttävä ja KANEn vahvuus onkin poikkihallinnollisten aloitteiden edistäminen. KANE on dialogi- ja vuorovaikutusneuvottelukunta, jolloin keskeisten ministeriöiden tapaaminen on tärkeää. Samalla on varmistettava, että KANElla on keskusteluyhteys myös oppositiopuolueisiin hallituksen lisäksi.

Liisa Männistö esitteli koonnin Howspace-ennakkotehtävän vastauksista keskustelun pohjaksi. Taloutta ja rahoitusta koskevista kirjauksista oli nostettu esimerkiksi valtionavustusten tason laskeminen, harrastesetelit koulupäivän jälkeisen liikunnan harrastamisen erilaisina toteutustapoina sekä rahapelijärjestelmän uudistaminen. Vapaaehtoistoimintaa koskevia, KANEn kannalta merkittäviä kirjauksia ovat mm. kansalaisjärjestöstrategia ja vapaaehtois- ja talkootyö liikunnan harrastamisessa. Muuta toimintaympäristöä koskevista kirjauksista esiin oli nostettu esimerkiksi asumiseen liittyvien avustusten siirtyminen STEA:lta ARA:lle, ulkomaalaislain uudistaminen, poikkihallinnollinen tasa-arvo-ohjelma sekä Suomi liikkeelle –ohjelma. Mm. politiikkatoimien tekeminen hallinnon yhteistyönä sekä Suomi liikkeelle –ohjelma nostettiin esiin poikkihallinnollisia aloitteita koskevista kirjauksista.

Keskustelussa korostettiin, että on tärkeää valita muutama keskeinen teema, joita KANE seuraa ja joihin KANE pyrkii vaikuttamaan. Hallituspuolueiden lisäksi pidettiin tärkeänä ylläpitää säännöllistä vuoropuhelua myös oppositiopuolueiden kanssa.

Keskeisinä isoina teemoina esiin nostettiin mm. demokratian kestävyys (yhteisöt ja yksilöt huomioiden) sekä järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen (rahoituksen varmistaminen ja oman varainhankinnan tukeminen). Muita yksittäisiä esiin nostettuja teemoja olivat mm. vapaan sivistystyön näkökulma ja opintokeskuksiin kohdistuvat leikkaukset ja muut hallintoon kohdistuvat kiristykset sekä heikommassa asemassa olevien ihmisten äänen esiin tuominen.

Todettiin, että hallitusohjelmahankkeiden lisäksi valtioneuvostossa toimeenpannaan myös muita KANEn kannalta tärkeitä hankkeita ja ohjelmia (esim. VANUPO, lapsistrategia, Kaisu). KANEn on tärkeää tunnistaa kansalaisyhteiskunnan kannalta merkitykselliset hankkeet ja tehdä sen mukaisesti valintoja, mihin halutaan mukaan. KANEn on myös hyvä tunnistaa ne kansalaisyhteiskunnan kannalta merkittävät hallitusohjelmakirjaukset, jotka ovat keskenään ristiriitaisia, sekä tuoda konkreettisten esimerkkien avulla esiin, mitä käytännön vaikutuksia näillä kirjauksilla on.

KANEn vaikuttamissuunnitelun jatkovalmistelusta sovittiin seuraavaa:

- Kirkastetaan KANEn strategiset tavoitteet ja ylätasoinen viesti suhteessa hallitusohjelmaan
- Strategisten tavoitteiden rinnalle laaditaan ministeriö-/hallinnonalakohtaiset tavoitteet
- Tunnistetaan hallitusohjelman ristiriitaisuudet ja niiden vaikutukset kansalaisyhteiskuntaan
- Kartoitetaan hallitusohjelman ulkopuoliset hankkeet, joiden valmistelussa/työryhmissä KANE haluaa olla mukana (priorisointi tärkeää)
- Toteutetaan ministeriökierros
- Käynnistetään vuoropuhelu eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmän kanssa ja lisäksi kutsutaan koolle teemakohtaisia, kansanedustajille suunnattuja aamukahvittelaisuuksia (mahdollisesti pyydetään eduskuntapuolueita nimeämään kansalaisyhteiskuntavastaavat)

7. Muut asiat

Tiedoksi: [KANEn puheenjohtajien budjettiriihikannanotto](#) (19.9.2023)

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous 23.11.2023 klo 13-16.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.00.